СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 286. Джерзі Сіти, Н. Дж., пятниця, 9-го грудня 1938. No. 286. Jersey City, N. J., Friday, December 9, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ТРУДНОЩІ АМЕРИКИ НА КОНФЕРЕНЦІЇ

ЛІМА (Перу). — У передодень відкриття Панамериканської Конференції показується, що Злученим Державам прийдеться звести на конференції поважну боротьбу за впливи на краї латинської Америки з Німеччиною, Італією і Японією.

Кожний з цих країв вислав на американську конференцію поважне число журналістів і урядовців, які повели сильну пропаґанду проти Злучених Держав. Вони закидають Злученим Державам охоту панувати над краями латинської Америки та їх економічного й політичного визиску. Рівночасно ведуть агітацію за фашизм і тоталітаризм.

Американські делегати заповідають, що вони будуть далі підчеркувати потребу демократичного устрою в державах Америки та мирного співжиття на засадах доброго сусідства.

Конференція починається офіціяльно в пятницю.

АМЕРИКА ЗНОВУ ШЛЕ ПРОТЕСТ ДО НІМЕЧЧИНИ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент стейту приказав своїй амбасаді в Німеччині внести новий протест проти декрету німецького уряду, що заводить державну опіку над останками жидівських маєтків у Німеччині. Американський протест відноситься лише до маєтків американських громадян.

Німецький уряд іще не відповів на попередню ноту американського уряду.

ЗАПОВІДАЄ ДВА ГАРНІ РОКИ.

НЮ ЙОРК. — Роджер Бабсон, відомий бизнесовий статистик, виступив на річній конференції Бабсонової Організації з промовою, в котрій заповів два гарні роки для американського бизнесу. Одначе на дальшу будучність він дивився досить песимістично, кажучи, що не виключає можливости інфляції, революції або подібної „зміни настроїв".

ПУБЛИЧНА ОПІНІЯ ПРОТИ УРЯДОВИХ ПІДПРИЄМСТВ?

НЮ ЙОРК. — На річному конґресі Американського Союзу Фабрикантів виступали бесідники з запевненнями, що американська публична опінія вже не хоче більше ведення бизнесів урядом та волїє приватний бизнес. Бесідники зверталися теж проти президента Рузвелта.

ГРОЗИТЬ КОНҐРЕСОВИМ ОБВИНУВАЧЕННЯМ СЕКРЕТАРЦІ ПРАЦІ.

ВАШИНҐТОН. — Перед конґресовим комітетом для розсліду неамериканських акцій виступали два свідки з домаганням негайної депортації Гарія Бриджеса, провідника морської юнії на побережжі Тихого океану, як комуніста, а потім конґресмен Томас з Ню Джерзі теж заявився за депортацію Бриджеса, загрожуючи притому, що як секретарка праці Перкинс не виконає цього домагання, він виступить проти неї в конґресі з публичним обвинуваченням.

НОВИЙ ПРОЦЕС ПРОТИ НІМЕЦЬКИХ ШПИГУНІВ.

КРІСТОБАЛЬ (Каналова Смуга). — Перед окружним судом у цій місцевости почався процес проти Ганса Гайнріха Шакова й трьох інших німців, обвинувачених за шпигунство в користь Німеччини. Їх арештовано при фотографуванні американських фортів.

ЩЕ ПОПРАВЛЯЮТЬ ФОТОҐРАФІЧНІ АПАРАТИ.

НЮ ЙОРК. — Гаролд Едґертон, професор Масачусетського Інституту Технольоґії, придумав нову фотографічну лямпу, при помочі котрої можна буде робити в одній секунді 600 фотографічних знимок на одну фотографічну плиту.

Цей винахід буде мати велике значіння для розсліду руху.

ПІСЛАЛИ ЖІНКУ НА ЕЛЕКТРИЧНЕ КРІСЛО.

КОЛОМБОС (Огайо). — У стейтовій вязниці Огая виконано при помочі електричного крісла кару смерти на пані Анні Марії Ган, 32-літній жінці, засудженій на смерть за вбивство.

Вона була обвинувачена за вбивство 4 осіб, але судді засудили її лише за вбивство одного, Ваґнера на ймення. Прокураторія казала, що Ган убила ще трьох інших німців: Алберта Пальмера, Джорджа Ґзельмана й Джорджа Обердерфера. Вбила їх при помочі отруї на щурів. Коли вона віднеслася була до стейтового губернатора з просьбою про помилування, цей відкинув просьбу й назвав її холоднокровною вбивницею. Вона не жила зо своїм законним чоловіком і він від арешту її ніколи не відвідував.

Коли її вели до електричного крісла, вона просила сторожів не тратити її, а потім упала на порозі без памяти. Треба було її на крісло занести.

В ОСЕРЕДКУ БОРОТЬБИ.

Ледве Андре Франсуа-Понсет, новий французький амбасадор до Італії, прибув до Риму, щоб обняти свій уряд, а тут вибухли поважні непорозуміння між Італією і Францією. На світлині новий амбасадор в офіціяльнім уніформі дожидає авдієнції в короля Італії, Віктора Емануеля.

16 ОСІБ ЗГИНУЛИ В СТРАШНОМУ КОПАЛЬНЯНОМУ ВИПАДКУ.

У копальні вугля в Сидні (Нова Шотляндія) зірвалася линва, котрою тягнено 26 возів, наладованих 250 людьми. Вози скотилися по похилості зо страшною скорістю й потім розбилися. Згинули притому 16 майнерів. Декотрі з них згинули, розбившися при вискакуванні з возів.

ПРОДАЖ НАДЗЕМНОЇ ЗАЛІЗНИЦІ ПОТВЕРДЖЕНИЙ.

Оціночна комісія міста Ню Йорку, що має зверхній нагляд над фінансами міста, потвердила продаж будови надземної залізниці на 6. Евеню за 80,000 долярів. Комісія ухвалила притому, що покупець, котрий закупив будову, має дати запоруку на доказ своєї бизнесової виплатности.

ДУХОБОРИ ПОКИДАЮТЬ ДАВНІЙ СПОСІБ ЖИТТЯ.

В Кемсеку, Саскачеван, відбулася недавно дворічна конвенція духоборської організації, що зветься „Російське Робітничо-Фармерське Братство". В часі тої конвенції заявив репортерам газет один з провідників духоборів, адвокат Казаков, що саскачеванські й албертійські духобори покидають давній спосіб життя. Вони зачинають кидати комунальний спосіб життя та жити більш індивідуально.

СМЕРТЕЛЬНИЙ БІЙ З ПАНТЕРОЮ.

З Лізбони повідомляють: У Люрянко-Маркез (Мозамбік) підчас ловів на двох мисливих, адміністраційного урядовця й митного стражника, напала пантера. Хоч як оба розпучливо боролися, пантера поранила обох мисливих дуже тяжко. Стражник помер у часі, коли переносили його до лічниці, а стан його товариша дуже тяжкий.

УКРАЇНСЬКА ДИТИНА ГЕНІЙ.

Місцеві лікарі й психольоґи відкрили в Торонті молоденького генія. Є нею 18-місячна донька гром. Бобесюків, українських родичів, батька Якима й матери, що роджена в Торонті. Молоденька українка на імя Лілієн уже вміє говорити своєю рідною й англійською мовою, як і читати азбуку в тих мовах так складно, що всіх це дивує. Одначе по українськи краще вміє говорити. Молоденьку дівчинку, що має признаки геніяльности, припадком відкрив місцевий славний дитячий лікар, д-р Алан Бравн. В часі відвідин одного пацієнта в сусідстві йому вилялось чорнило в фонтановим пері, яким хотів написати рецепту. В даний хаті чорнила не мали, отже лікар забіг до Бобесюків. Приглядаючись, як лікар черпав чорнило, дитина нагло запиталася його, що він робить та пощо це робить. Це задивувало специяліста, і по короткій розмові з нею він пізнав, що має до діла з небувалою дитиною. Повідомив про це пресу, внаслідок чого маленька дівчинка дістала для себе й для родичів багато реклями у пресі. Психольоґи призначили дитя до кляси геніїв.

ДИВНА ПРИЧИНА КРАДІЖУ.

Сімнацятьлітній студент вищої хліборобської школи у Пльоешті (Румунія) здефраудував із шкільної каси 100 тисяч леїв, щоби прикрасити свої, зовсім здорові зуби золотими коронами, бо думав, що золоті зуби дадуть йому більший успіх серед дівчат. Цей прекомічний і дивоглядний мотив крадіжу приневолив судову владу віддати згаданого студента під обсервацію психіятрів у лічниці для умово-недужих.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ВБИВСТВО І САМОГУБСТВО В КОРЧАХ.

Мешканці Пасік на Горішнім Личакові знайшли в корчах недалеко вежі водопроводів тіла 19-літньої Михайлини Шидляківної і 25-літнього Мечислава Букати з Маєрівки. Здогадуються, що Буката застрілив молоду дівчину і сам скінчив самогубством. Слідство виявило, що Буката має на своїй совісті смерть Михайлини Худої, доглядачки з військового шпиталю. М. Худа за намовою Букати замешкала з ним перед трьома роками і привела на світ нешлюбну дитину, що померла. Перед трьома місяцями М. Худа отруїлась. Кружляли поголоски, що Буката намовив свою любку до самогубства. Перед трьома тижнями Буката познайомився з молодою недосвідченою М. Шидляківною з Пасік, яка залюбилась у безробітним донжуані з Маєрівки, караним уже судово. Шидляківна не слухала осторог ні батьків ні братів і ходила потайки на стрічі з Букатою, які закінчилися для неї трагічно. Тіла обох віддесено до інституту судової медицини.

ЧАСОПИСИ „НЕ ДОХОДЯТЬ".

Пропадання українських часописів стало на Волині „єгипетською язвою". Особливо зміцнилося це сумне явище від часу подій у Карпатській Україні. Навіть у повітових містах щоденні львівські газети дістають адресати не що дня. А по селах не бачать їх тижнями. Якиж висліди такого пропадання часописів? Зовсім не такі, яких може дехто сподівається. Замісць мати цензуровані газетні вістки, села живуть ніким неоцензурованими усними вістками, такими фантастичними, що вони можуть підогріти навіть найфлегматичнішого українця. Фантазія цих усних „вістунів" не має меж: вони одним махом змінюють кордони, роблять величезні пересунення народів, творять нові самостійні одиниці і т. д. Оце наслідки роботи незнаних сільських цензорів і конфіскаторів українських часописів. Чи не ліпше булоб, якби українське населення, маючи цензуровані часописи, мало правильні відомости і не годувалося сплітками й вигадками?!

ЦІКАВИЙ ЗВИЧАЙ.

В цілому світі є принятий такий звичай, що коли у тюрмі нема вже ні одного вязня, тоді вивішують на вязниці білий прапор. Та в останніх часах увели той звичай у Німеччині також і в тих випадках, коли з якогось міста чи місцевости виїжджає останній жид. В австрійському місті Маттерсдорф зробили це цими днями, коли місто покинув останній з 530 жидів.

НЕВИДНІ ЛІТАКИ.

В Англії пробують витворювати деякі складові частини літака із штучної живиці. Ужиття того матеріялу далоб змогу витворювати невидні літаки, яких майже не можна булоб спостерегти підчас лету. Проби будови таких літаків були вже підчас світової війни, але тоді вони не дали бажаних вислідів.

ЗАМІТНІ ГОЛОСИ ПРО УКРАЇНУ

БЕРЛІН. — Кореспондент „Ню Йорк Таймсу", Толишус, пишучи про голоси німецької преси у відношенні до заграничної політики Німеччини, говорить таке: „Німецька преса цікавиться чимраз більше двома справами: Мемелем і Україною. Україну далі трактують з більшою резервою, але тижневик графа Ревентльова, „Райхсварт", обговорюючи справу польсько-мадярських амбіцій мати спільну границю коштом Карпатської України, отверто заявляє: „Проблема самовизначення і державности Карпатської України може бути розвязана тільки в рамцях цілої України. Україна має населення 45 міліонів людей, розділених між Польщею, Росією і Чехо-Словаччиною. Відколи їх поділили, боротьба українців за врятування своєї расової індивідуальности ніколи не уставала. Скорше, чи пізніше, мусить прийти до розвязки і Будапешт повинен бути настільки розумний, щоб знати, що нація з такою сильною індивідуальністю, як Україна, не може оставатись поділеною, не наражаючи тим европейського миру".

МУСОЛІНІ ПИТАЄТЬСЯ ҐІТЛЕРА, ДЕ ВІН СТОЇТЬ.

ПАРИЖ. — У політичних колах Парижу думають, що Мусоліні розпочав пропаґанду за деякі французькі території, як Туніс, а навіть Корсика, без точного порозуміння з Ґітлером. Це потвердив посередньо Рібентроп, кажучи, що вразі війни Франції й Італії за Туніс Німеччина не буде втручатися. Та водночас Рібентроп зазначив, що вісь Берлін—Рим є потрібна для миру таксамо, як вісь Лондон—Париж. За вістками паризьких кол, Мусоліні затривожився поведінкою Німеччини і віднісся безпосередньо до Ґітлера з запитом, що він буде робити на випадок конфлікту між Італією і Францією. Згадані кола твердять, що в лоні німецького уряду в тім відношенні є роздвоєння.

ДАЛЬШІ ПРОТИФРАНЦУЗЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ.

РИМ. — Протифранцузькі демонстрації відбуваються далі по ріжних містах Італії. Та вони мають дивний і загадковий характер. У них беруть участь головно студенти, і то в не дуже великім числі. З того видно, що хоч уряд до певної міри мав вплив на викликання їх, то не бажає собі покищо, щоб вони прибирали масовий характер. Що мають на цілі ці демонстрації, покищо навіть знавці не хочуть предсказувати.

ЗВІРСЬКИЙ НАПАД ПОЛЬСЬКИХ СТУДЕНТІВ.

ЛЬВІВ. — Польські студенти університету дали ще один доказ своєї „високої" культури. Ото без ніякої причини вони напали на коридорі львівського університету на українського молоденького студента університету, Івана Лисяка, і палками в звірський спосіб його побили. Ці польські „герої" розбили йому голову так, що його цілого облила кров і треба було чимскорше відставити його до шпиталю. З огляду на поважні рани, згаданий український студент залишиться довший час у шпиталі. Українська суспільність почала переводити для нього збірки на лікування.

МАПА, ЩО ПОЛЯКІВ КОЛЕ В ОЧІ.

ВАРШАВА. — Польський часопис „Польска Збройна" лютиться на французів за те, що вони помістили в своїм часописі „Ілюстрасіон" мапу, яка вірно представляє українське й білоруське населення в Польщі. „Польска Збройна" дословно говорить: „Заломання французького картографа переходить у якусь аберацію (збочення), котру можна пояснити або якоюсь заядлою ненавистю до Польщі, або оглядами, які колись дзвеніли, а нині приємно шелестять... На цій французько-союзницькій мапі вміщено білорусів без числа й без міри. Щоправда, не поминули й поляків та зробили це як з ласки. На південь від білорусів живуть українці. Їм не пожалувано вже ні місця, ні рисок. Коли приглянутись, то українців бачимо під самим Сандомиром і Завихостом, за Криницею, майже в самім Кракові, а на півночі — в Сельдцах, Сувалках та Білостоці, майже на „пятах курпійовських".

ПОЛЯКИ СПАНТЕЛИЧИНІ НІМЕЦЬКО-ФРАНЦУЗЬКИМ ПАКТОМ.

ВАРШАВА. — Польська преса ріжно пояснює собі недавно підписаний німецько-французький пакт. Одні газети тішаться тим і кажуть, що він причиниться до загального замирення. Інші турбуються і кажуть, що відпруження німецької сили на заході додасть їй більшого розгону на сході.

НІМЦІ ПЕРЕДБАЧАЮТЬ РЕВОЛЮЦІЮ В РУМУНІЇ.

БЕРЛІН. — Обговорюючи останні події в Румунії у звязку з застрілянням провідника румунських фашистів, Кодреану, та його кільканацятьох співробітників, німецька преса говорить, що в Румунії, де діються ті речі, мусить прийти незадовго до революції. Німецька преса твердить, що фашистівських провідників постріляно на приказ, у їх келіях, а не тоді, коли вони пробували втікати.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

СПОВНІМ СВОЇ ОБОВЯЗКИ, ЩОБ ІНШІ СПОВНИЛИ СВОЇ

В оголошеннях відділів У. Н. Союзу попадають щораз частіше заклики відділових урядів до членів відділів приходити на відділові збори та на них платити свої членські вкладки, а не заставляти відділових урядників ходити по хатах збирати вкладки. Ці заклики відділових урядів відкривають стан річей, котрий існує вже не від сьогодня, а котрий вимагає доконечно зміни, якщо запомогове життя не має зовсім випачитися з великою шкодою для цього важного чинника в житті імігранта, запомогової організації.

Звідки завелося таке по відділах запомогових організацій, що члени ждуть від урядників ходження по хатах по збірки членських вкладок, можемо легко догадатися. Це ніщо інше, як вплив бизнесової асекурації, а передовсім так званої індустріяльної, себто тої асекурації, при котрій асекураційний агент заходить до хати асекурованого кожного тижня „по пейди" та стягає асекурацію. Є це рід асекурації такий дорогий, що його загально вважають просто розтратним та домагаються його повної реформи, якщо не заборони. Добрий він лише для людей, котрі ще не навчилися точного плачення вкладок, котрі не вміють держати грошей у жмені, котрі не вміють ощаджувати їх з тижня на тиждень, котрих отже треба конче зловити „по пейди". З такого роду обезпеченні перенесено до запомогових організацій звичай, що агент має прийти до хати збирати гроші.

Перебрання цього звичаю асекураційних підприємств до запомогових організацій зовсім невмісне, бо запомогові організації не платять удержання своїм представникам, що збирають від членів вкладки, як це платять асекураційні підприємства. Урядники запомогових організацій не живуть зо збирання вкладок, як асекураційні агенти, але сповняють свої функції за номінальною винагородою, або зовсім без винагороди. Запомогова організація має відділи й відділові збори кожного місяця, на котрі кожний член повинен принести свої вкладки й віддати урядникові. Урядник не має обовязку ходити по хатах збирати вкладки. Як він інколи це зробить для свого приятеля чи недужого, то це його надзвичайна добровільна прислуга, а не сповнення обовязку. Його ціль не збирати вкладки, а вести товариство та причинятися до його дальшого зросту. Він може використати свій час багато краще для товариства й організації, як замість ходити по старих членах по вкладки, піде по хатах тих, що ще не є членами організації, та поагітує за їх приступлення до Союзу.

Тому з нагоди річних зборів по відділах Союзу треба членам Союзу пригадати на статутовий обовязок ходити на кожні місячні збори, платити там свої місячні вкладки, щоб у цей спосіб звільнити урядників від тягару ходження по хатах та дати їм можність занятися справжньою працею коло дальшого зросту Союзу, а то приєднуванням нових членів.

УПАДОК ЗНАЧІННЯ СОВЕТІВ У МІЖНАРОДНІЙ ПОЛІТИЦІ

Так, як тепер справи стоять, то Советська Росія є властиво на терені міжнародньої політики неприсутня.

Відбуваються ріжні важні наради великих держав, якось цієї осени в Мінхені, але представників від Советів там нема.

Останній виступ Літвинова в Женеві мав радше демонстраційний характер і ніхто навіть не припускає, щоб советська політика могла в найближчій будучнині стати „змобілізованою".

По ревеляціях (зрештою досить обережних) славного американського летуна полк. Линдберга про стан большевицького летунства також і віра у непереможну силу того летунства є сильно підкопана. Своїм боком і своїм звичаєм, напали большевики в простацький спосіб на полковника Линдберга як на „ворога народа", запроданця буржуазії і такими іншими гарними слівцями, в які московсько-большевицький слівник такий багатий.

Та думка такого знавця як Линдберг у справі большевицького летунства зробила своє і вплинула і на французів, що були схильні до ближчих зносин із Советами, і на англійців, які, щоправда, цілком не симпатизують з большевизмом, але вважали Совети за чинник, потрібний до удержання рівноваги на Далекім Сході.

Власне брак довіря у свої власні військові сили приказав Советам здержуватися від якоїсь енергійнішої акції в Европі, а через це і вона перестала на них числити, вважаючи їх державу радше за якийсь позаевропейський край.

В усякому разі грозять Советам дві агресії: одна в Азії від Японії, друга в Европі від Німеччини, котра, як з усього видно, знову підносить справу самостійної України.

Могла би бути ще небезпека третьої агресії — від Польщі, але та занята руйнуванням православних церков та вибивання вікон в українських інституціях, то й не може думати про якусь зачіпну політику проти Советів та піти дорогою, приписаною їй пок. Пілсудским.

Автім Сталін і тих двох перших можливих агресій так якби й не бачив: він має багато роботи у себе вдома з дійсними і ведуманими своїми противниками. У його внутрішній політиці грає величезну ролю так званий **„превентивний морд"**, описаний так спритно у славній повісті Шолохова „Тихий Дон". Сталін мордує завчасу (превентивно) всіх тих, які може колись могли би бути небезпечні для нього. Очевидна річ, що у кожнім чоловіці можна бачити „можливого" противника, і тому Сталін не перебирає, а-ле одного за другим посилає в „земельний комітет".

В останніх часах зник десь грізний прокурор Вишинський, а навіть могучий командир „дальновосточної" армії, Блюхер, пропав, мов камінь у воді. Мабуть і він при допомозі вистрілу в потилицю дістався там, де „ні болізни, ні печали, но жизнь безконечная".

Те систематичне мордування триває далі, а до відома світового загалу доходять лише нераз винятково імена визначних помордованих. А скільки є менше знаних?! У советській пресі подають час до часу світлину Леніна в окруженні його головних співробітників. І дивна річ: те окруження дуже часто зміняється. Світливці вміють зручно монтувати все фотографічні групи, в яких приходять усе нові обличчя на місце попередніх, уже щасливо зліквідованих. З давньої ленінської гвардії бачимо хіба ще лише Кагановича і Молотова. Донедавна красувався там іще і Єжов, обер-начальник Чеки, але тепер і його не видно. І він пішов уже „ад патрес", як казали латинці, цебто „до батьків".

Один з російських еміґрантів, Б. Суворин, звісний автор книжки про Сталіна, обчисляє в паризькім „Фіґаро" жертви сталінської „чистки" і наводить дуже цікаві числа. За останніх три роки вимордувано в Советах все, що було поважніше й інтеліґентніше. І так: „зникли" (з трьома лише винятками) всі члени Центрального Комітету большевицької партії та члени „Політбюра", яких іще Ленін туди покликав. Також „зникли" девять десятих членів Совнаркому (ради міністрів).

А у війську „зникли" три маршали (з загального числа 5), 11 комісарів для військових справ та їх помічників, 6 генералів, членів воєнного суду (з тих 8, що засудили на смерть маршала Тухачевського і його товаришів), 75 членів вищої воєнної ради (із загального числа 80), всі без винятку команданти воєнних округ і всі без винятку команданти ескадр. Масово „позникали" також специ-економісти, техніки і статистики — всі ті, що працювали коло „пятилетки" і стояли на чолі „великанів" промислу. „Позникало" також багато амбасадорів, дипльоматичних послів і консулів, багато високих урядовців та професорів високих шкіл. Сталін зліквідував у кількох останніх роках біля 70 тисяч людей — саму сметанку нової російської інтеліґенції.

Наскільки можна вносити з відомостей у пресі, в одним лише 1937 році виконано біля 5 тисяч екзекуцій. Та дехто з кореспондентів каже, що їх було 10 разів більше, а це потверджує і Люшков, бувший шеф Чеки на східній Сибір, якому вдалося втекти до Японії. В грудні 1937 р. було в Советах політичних вязнів **пів міліона**. Петров, співробітник Люшкова, обчисляє інтернованих у „концлягерах" на **пять міліонів**. Річ очевидна, що вони там дармо не сидять, але мусять виконувати тяжкі роботи у лісах, при каналах та дорогах, а через злий харч та холод падуть як мухи.

Але большевикам це байдуже і вони кажуть: „у нас людей станет".

Вязні в бараках у Верхнім Уральску обчислили, що за останніх 5 років було увязнених 5 до 15 міліонів людей.

Цікава річ, за що властиво мордують тих ріжних „специв" та старшин. Отже за „зраду"! Якаж це була „зрада"?! Перед кількома місяцями часопис „Красний Флот" узасаднював, розстрілювання „спецов" і „командирів" у фльоті тим, що вони були прихильники будування не великих лінійних кораблів, але підводних лодок. І тому признано їх „ворогами народу", хоч кожний знає, що чи то з літака чи торпедою лекше влучити у великий корабель, ніж у невелику, а таку небезпечну підводну лодку. Таксамо за пусто - дурно розстріляно славного конструктора літаків, Туполева.

Боротьба Сталіна веде до знищення не лише тих, які хотілиб інакше працювати як він, але які хочби лиш відважились інакше думати, ніж він думає.

Внутрішнє положення погіршується ще тим, що фабрики не достарчують у потрібній скількості предметів щоденного конечного вжитку.

Сталін каже за кару, як „ворогів народу", розстрілювати директорів тих фабрик, але це ситуації не поправляє. Сталін вступив на дорогу, з котрої вже не годен вернутись, а тому, що терор з його боку вдаряє і в армію й у фльоту, то ослабляє очевидно і міжнародне положення Советів і вони перестають грати ту визначну ролю у міжнародній політиці, яку ще так недавно грали. Вони дуже обережно обминають усякі міжнародні непорозуміння, бо з них може прийти до війни, а війна мусіла би принести погром для цілої шайки, що тепер так криваво панує над тою шестою частиною земської кулі.

Іван Наконечний.

МАРІЯ СОКІЛ
наша славнозвісна співачка вернулася знову до Америки. На знимці вона в ролі Одарки у фільмі „Запорожець за Дунаєм".

ВИТАЄМО МАРІЮ СОКІЛ І АНТОНА РУДНИЦЬКОГО ВДРУГЕ В АМЕРИЦІ!

Як ми вже подавали на днях у короткій новинці, з Европи знову приїхали до Ню Йорку наші знамениті артисти Марія Сокіл і Антін Рудницький, які своїми концертами в користь львівської „Народньої Лічниці" здобули минулої зими серед української еміґрації в Злучених Державах таку славу й популярність, як мало хто з наших артистів. Усі, що були присутні на концертах цієї артистичної пари, в одному із двацять-кількох міст у Злучених Державах, у яких ці концерти відбулися, мають ще в свіжій памяті ці переповнені публикою концертові салі, цей ентузіязм слухачів і ці сльози радости й зворушення, які блестіли в неодному оці під час співу Марії Сокіл. Концерти цих артистів були справжньою подією в житті нашої еміґрації в Злуч. Державах, подією не тільки мистецького, але й загальногромадянського значіння: адже завдяки цим концертам майже скрізь обєднувалися — бодай на цей один вечір! — наші громади, часто-густо розєднані непорозуміннями на тему релігійних чи політичних переконань і ріжниць. Вагу і значіння Першого Українського Шпиталю „Народньої Лічниці" зрозуміли всі свідомі наші громадяни і своєю масовою участю в концертах Марії Сокіл і Антона Рудницького та своєю жертвенністю виказали зрозуміння громадянських і національних обовязків та, зокрема, зрозуміння такого гуманітарного діла, яким є Шпиталь „Народньої Лічниці".

Як знаємо зо звітів і комунікатів Ради „Народньої Лічниці" в краєвій і нашій тутешній пресі, обоє артисти передали в найбільшому порядку всі зібрані прибутки „Народній Лічниці". За це їм висловлено прилюдну подяку в часописах, а митрополит Шептицький, опікун „Народньої Лічниці", листовно в серденних словах подякував обом артистам за їх труди й успішну працю.

На прохання „Народньої Лічниці" Марія Сокіл і Антін Рудницький погодилися ще й у цьому році продовжувати свою хосенну працю в користь нашого Першого й одинокого Українського Шпиталю. Загостивши до редакції „Свободи", пп. Рудницькі на запит про їх пляни, відповідають:

„Ми хочемо довести до кінця раз розпочате діло: прислужитися вмíру наших сил і можливостей іще й у цьому році до зібрання фондів для „Народньої Лічниці", для цієї, такої важливої інституції. Шпиталь „Народньої Лічниці", відкритий минулого року, вже на сьогодні куди замалий: ні хворі не можуть у ньому поміститися, ні лікарі із своїми амбуляторіями і робітнями. Навіть самому директорові Шпиталю прийшлося перенести свою ординацію до двох тісних кімнат у сусідньому, нешпитальному будинку — таким величезним успіхом користується шпиталь у всього нашого населення, що місця в ньому не вистарчає! Тому „Народня Лічниця" приступає незабаром до поширення існуючого вже будинку, до дальшої розбудови Шпиталю, і тому ми не могли відмовити проханню поїхати ще раз до Америки і дальше концертувати в користь „Народньої Лічниці"...

„А чи маєте може ще якісь особисті пляни, якісь мистецькі проєкти підчас вашого побуту тут?"

„Що нас найбільше тут цікавить, це рушити з місця справу української опери й української симфонічної музики. Щодо останньої, то перший крок робить незабаром Павло Углицький і ми щиро радітимемо його успіхом. Може нам разом удасться щось зробити з українською оперою. Час уже показати наше музичне мистецтво сьогоднішнього дня, не обмежуватися тільки все до минулого! Може дасться зреалізувати ці пляни в звязку зо Світовій Виставі, має, на нашу власне булаб найкраща нагода. Комітет, який займається справою участи українців у Світовій Виставі, має на нашу думку, просто обовязок показати з нашої музики і своїм і чужим щось нове і щось більше, як усе досі".

Витаючи наших славних артистів і водночас наших Дорогих Гостей вдруге на землі Вашинґтона, бажаємо Їм здійснення усіх цих гарних та цікавих плянів. Та в першу чергу бажаємо Їм якнайкращого, ще більшого як у минулім році, успіху в Їх прегарній праці для „Народньої Лічниці" і нашого Першого Шпиталю!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЛУДЛОВ, МАСС. Річні збори Тов. ім. І. Франка, від. 253., відбудуться в суботу, 10. грудня, на українській гали. Проситься всіх членів прийти на час. Буде вибір уряду на 1939. рік. Проситься вирівняти залеглости до тов. каси. Не прибувший член підлягає карі після тов. ухвали, як член місцевий, так і позамісцевий. — Василь Босик, предс.; Петро Павлів, кас.; Іван Приступа, фін. і рек. секр.

ГВАЙТСТОН, Н. Й. Мітінґ Тов. „Просвіта", від. 129., відбудеться в суботу, 10. грудня, в 8. год. ввечір, у домі тов. Івана Бриня, 146-30 — 22 Ave. Обовязком всіх членів прибути на цей мітінґ, бо є важні справи до полагодження і заразом вибір нового уряду на наступний рік. Неявившийся член підлягає карі згідно зо статутом. — Антін Кавка, предс.; М. Баран, кас.; М. Дзярський, секр.

СЛОВАЧЧИНА ТА СЛОВАКИ

НАРІД І ЙОГО РОЗСЕЛЕННЯ.

(6)

Чоловіки при праці носять вільні штани, грубу сорочку, звичайно конопляну, понайбільше з широкими незапинаними рукавами. Капелюх (кльобук) носять старий, такої самої форми, як у свята. Зимою надягають кожухи, та звичайно футряні сердаки, в долішніх околицях із рукавами і багато нашивані ріжноколіровим шовком. Носять теж замісць капелюхів баранячі шапки, в тренчинськім із червоною френзлею, званою „похвальоне". У Тренчинськім носять теж змісць чобіт вовняні капці, що сягають до половини литки, часом дуже гарно вишивані чорним шовком. Юнак, що має наречену, носить на капелюсі зелену стяжку, а за нею китичку із штучних цвітів (перко), яку йому наречена що суботи дає нову, часто із свіжих цвітів.

Давній звичай, заплітати довге волосся (головно зпереду) у кіски, нині зберігся лише подекуди в гірських околицях (Гемерське, Зволенське передівсім у великім селі Детві).

У жінок є менша ріжниця між святочною і буденною ношею, замітна хочаб у цьому, що до праці вживають спідниць і одягу більше колірового і грубшого, до церкви тоншого з перевагою білої барви, з вишивками. Дівчата на Спішу носять на шиї скляні коралики, з довгими стяжками, звязаними на карку. Дівчина, що має нареченого, носить у волоссі зелену стяжку, а всі дівчата носять на голові в свято т. зв. „парти", себто вінки із штучних цвітів із срібною або золотою блискіткою і стяжками, а часом лише з самих стяжок.

В деяких околицях носять жінки і дівчата жалібну ношу, прикрашену лише білими, чорними або жовтими вишивками, або бодай вистерігаються яскравих барв у прикрасах.

Старші жінки зимою (напр. у Ґемерськім) носять т. зв. „гандярку" — спідницю, тканну з конопляних ниток і пасків з ріжних ганчірок.

У Ліптовськім, головнож у Зволенськім носять замужні жінки під хустиною на голові чіпочок, гаптований берегом. Прикметне, що в Ліптовськім уживають радше чорних хусток, ніж іншої барви, на Спіші білих.

ГОСПОДАРСТВО. СКОТАРСТВО. — ПРОМИСЛ.

Таке підсоння і природа краю, як у переважній частині Словаччини, може захоплювати мандрівника, одначе тамошньому мешканцеві кривавий піт витискає з чола, коли хоче жити з плодів цієї землі. Коли в околицях Братислави достигають мельони, а винограду не плекають, лише в північних околиця Орави, йдучи на схід, то в Тренчинськім більшість населення не знає хліба, бо не має ні пшениці, ні жита, лише овес і бараболю. Хліборобство тут розвинутися не може; на узбіччях земля скалиста, невроджайна, ледви може дати поживу кущам ялівцю та поганій траві. На долах земля краща, часто навіть придатна під пшеницю. Одначе долини вузькі, поперетинані гірськими, неуреґульованими потоками, тому часто навіщувані повенями, що нищать урожайну землю, а наносять рінь і каміння. Тому то на узбіччях сіють лише овес або садять бараболю, на долах садять капусту, сіють ячмінь, часом жито, трохи льону для виробу домашнього полотна. А всеж мрією словака є докупити бодай кусник ґрунту, сіножати, лісу, а хочаб земля не давала йому навіть скромного проценту від вложеного капіталу, заробить з чого іншого, а доложить до рільної господарки, щоб тільки не втратити раз купленої землі. Тому теж словаки, хоч як люблять рідну землю, так численно еміґрували до Америки. Найзвичайніша є т. зв. трипільна господарка, себто що два роки сіють на одним куснику, або садять, а третій рік поле лежить перелогом. У далеких, недоступних частинах, між лісами, гноять землю так, що вівці замикають на тім куснику в загороді дві-три ночі, поки не згноять усього поля.

Сіножаті косять двічі до року. Косовиця і жнива це праця, получена з ріжними звичаями. Парубки, дівчата, чоловіки та жінки виходять до такої роботи зодягнені по святочному. Тоді теж їдять ліпше ніж звичайно, вуджену веприну або баранину, квасне молоко, пироги, або галушки з бриндзею. По жнивах несуть господареві вінець зо збіжжя додому, причому господар їх частує, вони бавляться весело, часом при музиці й танцюють. Себто обходять обжинки, як і в нас. На далекі сіножаті вибираються навіть із великими запасами страв, напитків і з кобзарем (себто дударем). При тій праці неструджені, бо працюють нераз і в день і в ночі. Зате в зимі, можна сказати, западають у зимовий сон, сплять по 12—16 годин на добу. (Д. буде).

Наївний.

— Чи ваш чоловік вдома?

— Так.

— Слава Богу, що врешті застаю його. Будьте так добрі і дайте йому цей рахунок, хай вирівняє...

— Не будьте наївні. Чи якби він мав гроші, то сидів би вдома?

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДІТРОЙТ, МІШ.

До членів У. Н. Союзу та членів У. Н. Дому.

По всіх відділах У. Н. Союзу відбуваються в грудні вибори на відділових урядників. Дітройтські відділи вибирають іще й делеґатів до У. Н. Дому, з котрих складається заряд У. Н. Дому.

Декотрі члени теперішнього заряду при У. Н. Домі є перемучені і готові не приняти уряду на рік 1939. Тому слід звернути увагу членицям і членам, коли вони будуть вибирати делеґатів, щоб не вибирали когось тому, що це може ближче знайомий, чи свояк, але вибирали таких, котрі є свідомі своєї праці при У. Н. Домі. Ми вложили там немало грошей та праці. Тому треба нам бути на сторожі тої праці, того майна, яке ми всі там вложили. А ще більше треба бути на сторожі в У. Н. Домі, щоб не дати себе відмовити ріжним ошуканцям, котрі під нинішню пору в Дітройті почали розпускати крила і стараються оплюгавити всіх тих, котрі робили і роблять національну роботу в нашій громаді й остерігають громадян перед тими, котрі були десятки літ по московських та інших нам ворожих таборах.

Коли комітет будови У. Н. Дому збирав гроші на будову, то ті самі людці, що нібито нині його великі прихильники, ходили і намовляли громадян, щоб не помагати будові У. Н. Дому. В чужих таборах вони набрались такої смілости, що навіть одного разу в присутності двох урядників відмовляли громадян від грошевої допомоги на У. Н. Дім. Але свідома громада не звертала на них уваги, хоч не була з ними ще добре обзнайомлена. Але коли будова У. Н. Дому була вже під верхом і посвячували уґольний камінь (а це було перед виборами), то щоб заховати своє брудне обличчя червоної краски перед громадою, один з них теж дав пять долярів, маючи на думці зробити колись ґешефт.

Українська дітройська громада, знаючи таких людей, їхню минувшину і теперішність, не слухає їхнього „шлункового патріотизму”, а навпаки, їх виключає зпоміж своїх національних рядів.

Такі люди ніколи не можуть бути в заряді У. Н. Дому. Але вони ходять поміж добрих та свідомих членів, котрі чваняться навіть вищою освітою, а на громадських справах не визнаються і будькому дадуть себе намовити, розуміється не на добру справу.

З початком нового року прийдуть нові урядники до У. Н. Дому. Вірю, що прийдуть люди, котрі дальше будуть продовжати українську національну роботу. Будуть дальше продовжати вечірню українську школу, котра вже існує в У. Н. Домі від кількох місяців. Діти, котрі ходять до цеї школи, зробили великий поступ за такий короткий час. За це належиться подяка вчителеві С. Курилову, котрий немало приложив праці до тих дітей. Учитель С. Курилів учить теж хор та аматорський кружок при У. Н. Домі. Його треба підпомогти тим, щоб родичі, котрі мають дорослі вже діти, присилали їх на проби хору й аматорського гуртка, а тим поможуть У. Н. Домові. Українські дітройські громадяни наложили на себе великий обовязок, котрий іще не є як слід викінчений. Вибудували прекрасний будинок, котрий прикрасив не тільки українську околицю, але й місто Дітройт, як сказав сам дітройський посадник Д. Рідінґ. Ми повинні ще попрацювати над тим, щоб викінчити горішню салю, а викінчимо тоді, коли будемо щиро вірити у викінчення та сповнимо свій членський обовязок, який ми самі на себе наложили. Коли це зробимо, тоді справді лишимо гарну памятку для будучих поколінь.

Володимир Дідик.

—o—

БОЛТІМОР, МД.

Справа Світової Вистави.

Багато з наших людей ще легковажать собі Світову Виставу. Правда, вони признають, що ми, українці, участь у тій виставі взяти мусимо, але водночас переконують себе й інших, що коли прийде час, то на ту ціль дадуть гроші наші запомогові інституції.

Надія на це марна. Бож усі ми добре знаємо, що наші запомогові інституції не можуть дати більших жертв на ту ціль просто тому, що ті гроші, які вони мають, є призначені на покриття членських грамот і вони є стережені законом, щоб не були видані на ніяку іншу ціль, як ту, на яку вплачені членами.

Замісць того, щоб сподіватися від когось якоїсь дурнички, ми всі краще зробимо, коли старатисьмемо самі призбирати гроші. І в нашій болтіморській громаді порозумілись місцеві і куртісбейські українці та відділи наших запомогових орґанізацій і рішили влаштувати на ту ціль баль. Пішли ми поміж наших бизнесменів і вони помогли нам, чим хто міг. Йосиф Приймак дав $2, Микола Шулька $5 і продукти з крамниці. Олександер Іваневич, Михайло Дмитрів, Йосиф Захарко, Йосиф Копичак, Антонина Семенків, Дмитро Фоль, Филимон Захарко, Марія Крисовата — ті всі бизнесмени дали безплатно продукти до кухні.

Баль відбувся 13 листопаду ц. р. Балем займалися пані: Емха, Левко, Боднар, Маліновська, Криж, Семків; громадяни: В. Боднар, В. Захарко, П. Корчинський. Комітет постарався про все. А всетаки розчарувався, бо колиб не прийшли були чужі, то треба би було до того балю докладати. Наші люди чомусь завели. Багато з них уміють лиш на словах „помагати” українській справі. Але коли прийдеться помогти ділом, то їх нема.

По відчисленні розходів лишилося $31 на Світову Виставу. З того вислано до виставового комітету $26, а $5 на Карпатську Україну, які то гроші зложено в церковнім комітеті, що займається тими збірками. Ми не повинні забувати і за ту молоду українську державу, з якої може вирости колись велика. Крім згаданих $5 зложили до церковного комітету на Карпатську Україну також: Т. Чорній, П. Боднар, бр. св. Петра і Павла, У. Н. Поміч — всі по $5; С. Захарків $1.

За Комітет Балю:
Анна Чорній, Петро Боднар.

—o—

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Посвячення прапору.

Торжество посвячення національного прапору в місцевім відділі Союзу Українок відбулося в суботу, 5 листопаду ц. р. Свято було влаштоване власними жіночими силами. Кумами були представники всіх прибулих українських орґанізацій, при співучасті численного українського громадянства. По посвяченні всі удалися на салю і там розпочався концерт. Зворушливий був вигляд, коли всі братські прапори вклонились новому українському прапорові.

Концерт відкрила голова 6 відділу Союзу Українок, пані Бігун, короткою і ядерною промовою. Парохіяльний хор під управою п. М. Білинського гарно відспівав кілька українських пісень. Вступне патріотичне слово виголосив о. Турула. Потім виступив перший раз український жіночий хор Союзу Українок під проводом п. Білинського. Він відспівав гимн Союзу Українок і кілька народніх пісень. Головний реферат виголосила представниця централі С.У.А., п. О. Штогрин. Вона говорила про значіння прапору. Далі були дві деклямації: одну виголосила пані М. Дмитрів, другу пані А. Мазурик. Деклямації випали дуже добре. Дальшими точками були сольові виступи пані Бігун, при супроводі панни Сорохтей. Милою і приємною несподіванкою була гра на піяні панни Степанії Турули, дружини місцевого отця пароха. Публика нагородила її рясними оплесками. Під кінець виступили діти з танцями, під проводом п. Р. Вінченського. Їх також нагороджено рясними оплесками. Свято закінчено відспіванням гимну „Ще не вмерла”. В святі взяли участь члениці Союзу Українок з відділу в Бофало, у великому числі. Другого дня відбувся гостинний обід для членииць і гостей, яким проводила пані О. Штогрин. В часі обіду виголошено чимало промов, у яких бесідниці і бесідники висказували побажання, щоб розбудувався Союз Українок в Америці.

По обіді відбулось орґанізаційне віче, на якім головну промову мала пані О. Штогрин. Бесідниця говорила про значіння орґанізації, про завдання української жінки тут в Америці і в краю та про працю Союзу Українок. Вона закликала жінок ставати в ряди Союзу Українок. Другою бесідницею була панна Семчишин з Бофало, вчителька, що недавно приїхала з краю. Вона говорила про обовязки матери супроти патріотичного виховання своїх дітей. Підчас концерту переведено збірку на Закарпаття, яка принесла $35.38. Збіркою занялися: В. Стахів, М. Дмитрів, М. Попович, А. Микитинська. Зложили по $1: О. Штогрин, В. Стахів, Н. Бігун, Е. Ґерула, А. Микитинська, А. Мазурик, С. Матковська, С. Гунька, М. Вовкович, Н. Місюра, М. Шеремета, І. Солима, П. Бушенський; по 50 ц.: К. Дорофтей, Н. Тіцка, Д. Селевич, М. Микитин, Ф. Ковалек, М. Попович, Р. Венчинський, С. Бандура, П. Стахів, В. Дмитрів, С. Федоришин; дрібними $16.88. Другого дня переведено зібрку в користь відновленого в краю Союзу Українок. Збірка принесла $15.64. Збіркою занялися члениці місцевого відділу. Зложили по $1: Н. Бігун, Е. Ґерула, А. Мазурик; по 50 ц.: М. Дмитрів, М. Лялюк, В. Стахів, Паснак, Д. Яцків, М. Хоптяк, Снайчук, Корольчук, Романів, Благіта; дрібними $7.64. Разом $15.64.

А. Мазурик, секр.

СПРОСТУВАННЯ

„Народна Воля”, ч. 137 з 6-го грудня ц. р., відповідаючи на заяву екзекутиви Протестаційного Комітету в Ню Йорку й хотячи вибілити себе перед українським громадянством за це, що радикали не тільки саботували протестаційний похід та протипольське віче в Ню Йорку 19-го листопаду ц. р., але що Народна Воля” навіть не помістила платних оголошень про цю протипольську манiфестацію, оправдує себе тим, що, мовляв, „Народна Воля” одержувала повідомлення та дописи про маніфестацію не під фірмою Комітету, а тільки під фірмою Центральної Управи ОДВУ. Як секретар Протестаційного Комітету, заявляю, що ніяких оголошень ні дописів не висилано під фірмою ОДВУ, а **висилано їх на звичайному чистому папері, а я підписував їх як секретар Комітету.** Тому, що Протестаційний Комітет не хотів, щоб листи приходили на адресу Народнього Дому, через причини всім знані, то екзекутива рішила, щоб усе листування йшло на поштову скрнку ОДВУ, й тому я вживав коверток, на яких була зворотна адреса ОДВУ. Тимсамим „Народна Воля”, пишучи таке, послугувалась цілковитою неправдою і перекручувала факти тільки на те, щоб якось виправдати своє шкідливе поступування супроти української манiфестації проти Польщі.

В. Різник, секретар
Протестаційного Комітету
в Ню Йорку.

УКРАЇНСЬКА ДЕМОНСТРАЦІЯ В СТРИЮ

Десятки поранених і арештованих.

До львівського „Нового Часу” пишуть:

В четвер, 20. жовтня, національно свідоме й зорґанізоване громадянство, в більшості молодь Стрийщини, уладило маніфестацію в **справі Карпатської України,** щоб таким шляхом **заманіфестувати проти мадярських зазіхань на волю карпатських українців.**

Ґрупу людей, коло 800 (в більшості селян), що маширувала зразково чвірками в напрямі староства, стримала поліція на вул. 3-го Мая й крикнувши „розейсьць сєн”, почала розганяти спокійних хлопців **— у більшості сільських —** ґумовими палицями, а дальше крісовими прикладами. У висліді кільканацять залитих кровю хлопців лишились на бруку, а решту пігнала поліція в напрямі Ринку і вулиці Потоцького, де, окруживши маніфестантів з допомогою державних урядників, уладили погром на більшу скалю. Маніфестуючі, лишаючи по дорозі тяжко ранених, з порозбиваними головами, попалися на торговицю, а прибулу поліцію обкидали камінням. Щойно свіжі сили тайної й мундорової поліції розігнали демонстрантів, так, що коло год. 12. вполудне (зачалось перед 10-тою!), настав у місті менш-більш спокій.

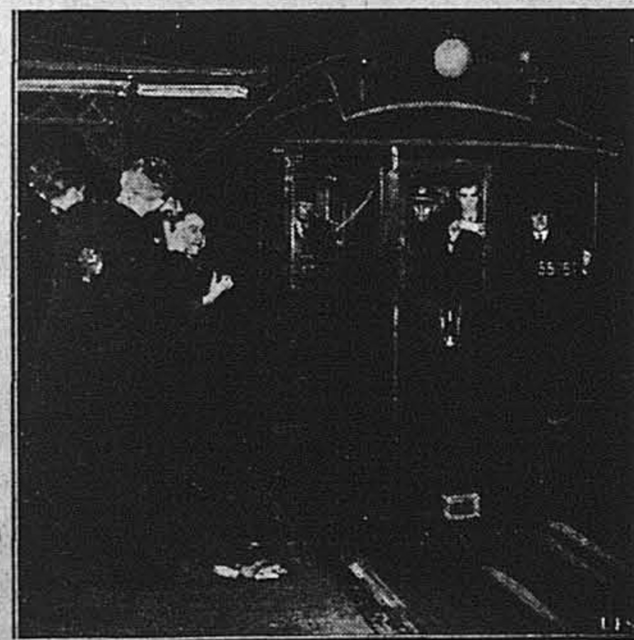
Тяжче ранених відставлено поліційними автами до загальної лічниці, менше ранених тримають дальше на комісаріяті. Арештовано — як нараховують — досі коло 90 осіб, у тому м. ін. **старенького пароха Сіхова, о. Володимира Приходька,** та кількох стрийських українських купців.

Пополудні густі відділи поліції патролювали місто, леґітимуючи кожного, хто мав вишивку, чи просвітянську відзнаку.

Вечором відбулися віча О. З. Н., одначе до більших галабурд не дійшло. Знищено лише кілька шильдів, м. ін. у **„Скалі”, „Дністрі” й „Карпатії”.** Одночасно невідомі „рицеже” поздиралц афіші Спортового Т-ва „Скала” українською мовою, що заповідали на 23. X. ц. р. змагання „Скала” — „Стшелец” за мист. А-кл.

Скількість лекше й тяжче ранених доходить до 40 осіб.

Треба зазначити, що маніфестанти бажали — як упевняють — цілком спокійно заманіфестувати своє протимадярське наставлення, але тільки через неопанування орґанів безпеки скропили своєю кровю сірий брук. Стрия в памятний осінній четвер, 20. жовтня 1938 р.

ОСТАННІЙ ПОЇЗД.

По 60 літах існування в Ню Йорку скасовано лінію надземної залізниці на 6. Евеню. Її місце займе підземна залізниця. Коли по шинах пущено останній поїзд перед закриттям лінії, в поїзд стовпилося багато цікавих. Багато людей пробували забрати собі якийсь кусок з поїзду або стації на памятку тієї події.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВЕСТБУРИ, Л. АЙ., Н. Й. Зичайні місячні збори тов. ім. Тараса Шевченка, від. 267., відбудеться в суботу, 10. грудня, в год. 8. ввечір, у домі Івана Агреста. Кожний член повинен явитися на ці збори, а довгуючих членів напоминається вирівняти свої довги, щоби не наарзитися на суспендування. На цих зборах назначиться день на річні збори. — К. Дідух, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Збори Т-ва Зоря, від. 69., відбудуться в суботу, 10. грудня, в годині 8. ввечір, у домі під ч. 217-218 Іст 6. вул. Кожний член обовязаний явитись і заплатити всі свої вкладки, щоби можна з кінцем року зробити точний підрахунок про маєток Т-ва. Приходіть на означений час. — Секретар.

АМБРІДЖ, ПА. Річний мітінг Тов. св. О. Николая, від. 276., відбудеться 11. грудня, точно в годині 2. попол. Обовязком кожного члена є явитись на ці збори. — С. Прокопович, пр.; А. Гриневич, кас.; Мих. Фук, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Річний мітінг Бр. св. Петра і Павла, від. 27., відбудеться в неділю, 11. грудня, в 3. годині пополудні, в Школі. Проситься, щоби всі члени явились на мітінг, бо буде вибір уряду на 1939 рік. Є багато справ до полагодження. — С. Лавровський, предс.; Я. Ґураль, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Річний мітінг Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156., відбудеться в неділю, 11. грудня, в Укр. Громадськім Домі, 701 Ґрін стр. Мітінг зачнеться в 1. годині пополудні. Просимо всіх членів прибути на цей мітінг, бо є важні справи до полагодження і буде вибір нового уряду на 1939. рік. Також просимо довжних членів вирівняти свій довг, щоб не перетягати довгі на наступний рік. Повідомляємо, що кожний член, котрий не буде на мітінґу без важної причини, буде караний 50 ц., а урядник 1 дол. — Яцко Тошик, пр.; Павло Закорчемний, кас.; Василь Новак, секр.

СЕНТРАЛ ФОЛС, Р. АЙ. Річні збори Тов. ім. І. Франка, від. 93., відбудуться в неділю, 11. грудня, в годині 1:30 пополудні, в Українськім Клюбі, 59 Central St. Проситься всіх членів явитись на означений час, бо є важні справи до полагодження, як вибір уряд уна 1939. рік. Довгуючі члени мають заплатити свої довги. Не явившийся член підпаде карі після ухвали Товариства. — К. Бабій, предс.; П. Сомик, кас.; П. Бінковський, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Місячні збори Бр. св. Стефана, від. 221., відбудуться в неділю, 11. грудня 1938. р., в 12. годині вполудне, в салі церковній при Оклей і Райс ул. Просимо всіх членкиць і членів явитися на збори в означений час та вирівняти залеглі вкладки з кінцем цього року, щоби не переносити довгу на наступний рік. — М. Барабаш, предс.; Д. Кузьма, кас.; Т. Шпікула, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Річні збори Тов. „Любов", від. 45., відбудуться в неділю, 11. грудня, в годині 2. пополудні, в домі Тов. У. А. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо всіх членів явитись на річні збори. Контроля і уряд здадуть звіт з цілого року, відтак буде вибір уряду на 1939. рік. Хто з членів має полагодити якісь справи, проситься прийти скорше, бо урядники будуть очікувати від полудня. — Василь Стриковський, предс.; Антін Гарасим, кас.; Теодор Малик, секр.

СИРАКЮЗ Н. Й. Річні збори Тов. Запорозька Січ, від. 317., відбудуться в неділю, 11. грудня, зараз по Сл. Божій, в салі У. Н. Дому, 1317 Вест Феет ул. Обовязком всіх членів явитись на цих зборах, бо буде вибір уряду на 1939. рік. — Уряд.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Дарахівщина, від. 275., відбудуться в суботу, 10. грудня, в галли церковній при Сусекс і Ґрін ул., в 8. годині вечором. Проситься членів і членкиць, як місцевих так і позамісцевих явитись на тих зборах, бо є важні справи до полагод ення. — С. Рибак, рек. секр.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ.

ВАЛІНҐФОРД, КОНН.

Змагання в приєднуванні членів.

В ч. 281 „Свободи" було подано, що в стейті Конетикот змагаються зсобою відділи У. Н. Союзу про першенство: котрий з них до кінця цього року приєднає найбільше нових членів. Впродовж минулих двох тижнів змагалися між собою найсильніше два відділи: 262 і 350. А на початку цього місяця виринув іще один суперник, який відразу станув на першім місці, бо вже має 12 нових членів. Я вірю, що два попередні відділи не занехають змагань, щоб таки стати першими й доложать усіх зусиль, щоб задержати своє першенство. 350 відділ перший розпочав працювати спільно зо мною, як орґанізатором. Але хто остаточно переможе, покищо не можна сказати, бо праця по відділах дуже оживлена.

А. Маланчук,
орґанізатор стейту Конетикот.

РАДІОВІ ПРОГРАМИ

УКРАЇНСЬКЕ БОГОСЛУЖЕННЯ НА РАДІО.

Українське богослуження буде передане на радіовій **стації W-I-B-X, в неділю, 11. грудня, в 12. годині вполудне, з Ютики, Ню Йорк.**

Комітет.

БЕЙОН, Н. ДЖ.

Праця в молодечому відділі У. Н. С.

На орґанізаційних зборах 13 лютого ц. р., на яких був присутній головний рекордовий секретар, Д. Галичин, рішено зорґанізувати в нашій місцевості молодечий відділ У. Н. С., щоб дати в той спосіб змогу нашій молоді самій заряджувати собою, і то не лиш у справах Союзових, але також у загально народніх. Зорґанізування цього молодечого відділу припоручено було чотирьом орґанізаторам. Смілою і чесною працею ті орґанізатори довели до того, що таки того самого місяця такий молодечий відділ зорґанізовано, під назвою Т-во св. Юрія, від. 380 У. Н. С. Той відділ тепер дуже добре розвивається. Наша молодь із запалом береться до роботи. Як приклад тої активности може послужити те, що той відділ у короткому часі зорґанізував молодечу орхестру. А щоб зорґанізувати більше членів, та орхестра вже влаштувала свій концерт, що відбувся 20 листопаду ц. р.

Концертовою програмою проводив предсідник відділу, Володимир Софінський. В тій програмі брав участь церковний хор „Боян", під проводом п. Ґели. Цей хор, як відомо, все дуже добре вивязується зо своїх точок. Він отримав від приявних чимало оплесків. Опісля Степан Хандога віддеклямував відповідну деклямацію. Далі виступила новозорґанізована відділова мандолінова орхестра з Джерзі Сити, зложена з самих дівчат, під проводом Івана Криськова. Орхестра відіграла чимало гарних і улюблених пісень, за що одержала від приявних багато оплесків.

На закінчення концерту редактор Е. Ляхович виголосив до молоді і родичів по англійськи і по українськи промову, в якій розказав їм про У. Н. Союз та про ті користі, духові й матеріяльні, що їх кожний член У. Н. Союзу, цеї найбільшої і найстаршої української інституції в Америці, одержує.

Приявні з задоволенням вислухали цілої програми і по концерті розійшлися. Треба підкреслити, що закладання молодечих відділів, це дуже корисна робота і її треба поширити по всіх місцевостях. Та в тій роботі треба звертати увагу на те, що дехто зо старших союзовців противиться їй, кажучи, що не треба закладати молодечих відділів, коли є відділи старших. Деякі родичі також завважують, що не треба нових відділів, бо, мовляв, „там, де я належу, там хай і моя дитина належить, бо за одним заходом краще за себе і за дитину платити".

З одного боку це корисно, що дитина належить до того самого відділу, що й батько, а з другого боку — шкода. Бо коли така дитина, що то нею цілий час займалися батьки і за неї платили вкладки, виросте, то часто вона сама не знає, до якої орґанізації належить, та що собою та орґанізація представляє. Тому краще дати нашим дітям змогу завідувати собою і в той спосіб самим розвиватись. Коли вони будуть стояти на власних ногах, то багато з того навчаться і самі духово розвинуться. Притім вони будуть чимраз більше цікавитись українськими народніми справами, У. Н. Союзом і ставатимуть у сліди своїх батьків.

Згаданий молодечий відділ У. Н. Союзу свої місячні збори відбуває кожного місяця в другий вівторок по першім в церковній салі при 25 вулиці. Школа музики також міститься в тій самій салі й має проби в суботи від год. 8:30 до 12 вполудне. Учить музики професор Іван Криськів. Оплати за лекції невеликі й інструменти можна набути за тані гроші. Родичі повинні записувати туди своїх дітей, які замісць тратити час на якісь непотрібні речі, навчаться чогось цікавого.

Старий союзовець.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЮТИКА, Н. Й. Річний мітінг Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 58., відбудеться в неділю, 11. грудня, в годині 1. пополудні, в церковній гали, 209 First St. Проситься всіх членів, щоби прибули на мітінг, бо буде вибір урядників на 1939 рік. Котрі члени довгують мають прийти й вирівняти свої вкладки, бо інакше будуть суспендовані. Котрий член має знайомих або діти, то прошу привести на мітінг і вписати їх до У. Н. Союзу. — Ф. Коченаш, предс.; І. Михалюк, кас.; М. Романів, секр.

ТАРЗАН СМІЛИВИЙ. (78)

Побачивши Тарзана, Джеф підняв угору рушницю і почав примірюватися до нього. Тарзан ішов спокійно в напрямку місця, де стояв Джеф і Марія. Тому Джефові не було дуже спішно стріляти. Він боявся, щоб у поспіху не схибити цілі. Та його рух побачила мала Нкіма. Вона знала, що то рушниця і що нею вбивають людей та звірят.

Побачивши, що ту рушницю Джеф наставив у напрямку Тарзана, Нкіма почала нервово верещати. Це звернуло увагу Марії. Вона скоро вибігла з печери і, ставши позаду Джефа, придивлялася до його роботи. Зрозумівши, що він задумує, вона твердо запиталась: „Що це значить?" Джеф відвернув на хвилину голову і згодом твердо відповів: „Я застрілю його мов собаку".

Марія зжахнулась, а Джеф знов заговорив: „Він є нашим ворогом. Дуже правдоподібно, що він вертається на те, щоб мене вбити, а тебе схопити для себе". Марія бачила рішучість Джефа. Та притім вона в серці була твердо переконана, що Тарзан не ворог, але приятель її; що він одинокий може врятувати її батька і Боба. Тому вона миттю рішилась рятувати Тарзана за всяку ціну.

Вона заговорила до Джефа: „Пощади його, Джефе, а я стану твоєю жінкою". Джеф на хвилю онімів. Він так довго ждав на ті слова. А тепер він їх чув і на хвилину не вірив власним вухам. Він уже хотів з поспіхом згодитись, та нагадав собі дорогоцінні камені. Коли він випустить Тарзана, то пропадуть камені. Що важніше? — вагався він у серці.